

Aan : Algemeen Bestuur
Vergadering : 15 december 2022
Agendapunt : 7.3, ter besluitvorming
Van : Dagelijks Bestuur
Onderwerp : Inzameling
incontinentiemateriaal

Voorstel

1. Kennis nemen van de evaluatie van de incontinentie-inzameling;
 2. Het gescheiden inzamelen van incontinentiemateriaal continueren vanaf 1 januari 2023 voor 4 gemeenten die in 2022 deelnemen;
 3. De inzameling van incontinentiemateriaal uniform en integraal inrichten met dezelfde beheerafspraken;
 - uniform = semi-ondergrondse containers met toegangscontrole zonder tarief,
 - integraal = collectief inzamelen en afvoeren;
 4. Het gescheiden inzamelen van incontinentiemateriaal aanbieden per 1 januari 2024 voor gemeenten die deelname overwegen en deze gemeenten tot 1 april 2023 de gelegenheid te geven hun deelname door te geven;
 5. De kosten voor de incontinentie inzameling onder te brengen in het pluspakket en te verrekenen met een toeslag op de afvalstoffenheffing.
-

Inleiding

Vanaf 2021 is in vier gemeenten een proefperiode van vijf jaar gestart waarbij het incontinentiemateriaal gescheiden wordt ingezameld. Dit zijn Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel. De resultaten van deze proefperiode staan in de evaluatie, zie bijlage 1.

De conclusies van het eerste half jaar gescheiden inzamelen van incontinentiemateriaal proef zijn;

- De hoeveelheid restafval is minder als in de gemeenten waar geen incontinentiemateriaal gescheiden wordt ingezameld.
- De start van de inzameling kwam relatief langzaam op gang waarschijnlijk doordat er minder publieke communicatiemomenten zijn georganiseerd door corona. Een wethouder die het startsein geeft bij het begin van de inzameling, helpt bij de bekendheid van het starten van de gescheiden inzameling;
- Er is minder incontinentiemateriaal ingezameld als de prognose;
- De vervuiling van het incontinentiemateriaal is bij de drie gemeenten zonder tarief op de container ongeveer gelijk;
- De vervuiling van het incontinentiemateriaal is bij de gemeente met een tarief op de inco-container hoger.

De belangrijkste conclusie is dat het gescheiden inzamelen van incontinentiemateriaal bijdraagt aan de reductie van de hoeveelheid restafval.

Aan alle gemeenten is op basis van de evaluatie (in concept) en hun eigen wensen een individuele business-case voorgelegd. Met de ambtenaren van de gemeenten zijn de berekeningen van deze business-cases gedeeld.

Beoogd effect

- 1) Het verminderen van de hoeveelheid restafval door incontinentiemateriaal gescheiden in te zamelen en te verwerken.
- 2) Het bieden van een praktisch en financieel aanvaardbare oplossing voor inwoners met incontinentiemateriaal en babyluiers.

Argumenten

1.1 Uit de evaluatie blijkt dat het gescheiden inzamelen van incontinentiemateriaal leidt tot minder aanbod van restafval.

In de proefperiode zijn er minder restafvalzakken aangeboden in de inco-gemeenten. In de inco-gemeenten zijn er 7% minder restafvalzakken aangeboden. In de overige gemeenten is dit percentage 3%.

- 1.2 *Uit de evaluatie blijkt dat er weinig verschil is in de vervuiling van de containers in de deelnemende gemeenten.*
Uit de sorteerproeven en visuele inspectie blijkt dat de vervuiling tussen de gemeenten weinig verschilt ten opzichte van elkaar. Een uitzondering is de vervuiling in Neder-Betuwe. Dat kan mogelijk komen doordat Neder-Betuwe een tarief rekent per inworp.
- 2.1 *Uit de resultaten van het eerste half jaar blijkt dat continuering nuttig is.*
De gescheiden inzameling van incontinentiemateriaal leidt tot minder aanbod van restafval.
- 2.2 *De vier deelnemende gemeenten hebben aangegeven de inco-inzameling te willen continueren.*
- 2.3 *De CO2 winst is lager doordat er minder incontinentiemateriaal is ingezameld, maar er is wel CO2 winst geboekt.*
Bij de duurzame verwerking haalt ARN het plastic uit het luierafval, zodat dit kan worden hergebruikt. Van een deel van het organische materiaal wordt compost en kunstmest gemaakt. De rest van het materiaal wordt vergist, waarbij biogas vrijkomt. Hier kunnen bussen bijvoorbeeld duurzaam op rijden. De totale CO2-emissiereductie is 964 kg CO2 /ton luierafval ten opzichte van verbranding als restafval.
- 3.1 *Integraal inzamelen en afvoeren heeft logistieke en financiële voordelen.*
Integraal inzamelen en afvoeren voorkomt onnodige transportkilometers, minder CO2-uitstoot, zorgt voor lagere containerhuur en onnodig gebruik van vloeroppervlak in de overslaghal.
- 3.2 *Inzicht in de hoeveelheden en vervuiling per gemeente blijft mogelijk.*
Door het uitvoeren van twee jaarlijkse sorteerproeven en een overzicht van het aantal inworpen per container blijft inzicht per gemeente mogelijk.
- 3.3 *Collectieve afspraken over het beheer van de inco-containers liggen nog niet vast.*
Praktische afspraken over het beheer van de inco-containers zijn besproken met de diverse gemeenten maar liggen (nog) niet vast. Deze beheerafspraken zijn opgenomen in bijlage 4.
- 4.1 *Niet deelnemende gemeenten hebben interesse getoond om deel te nemen.*
Met de niet deelnemende gemeenten is overleg gaande over het aansluiten bij de inco-inzameling vanaf 2024. De minimale voorbereidingstijd voor het inrichten van de inco-inzameling is 8 maanden. Nieuwe deelnemende gemeenten kunnen zich tot 1 april 2023 aanmelden voor de inco-inzameling. In bijlage 3 een overzicht van de individuele business cases.
- 5.1 *Vier van de acht gemeenten bieden in 2023 inco-inzameling aan de bewoners aan.*
Hiermee is opname in het pluspakket logisch.
- 5.2 *De toeslag op de afvalstoffenheffing wordt separaat vastgesteld in de tarieventabel 2023 die hoort bij de verordening afvalstoffenheffing.*
De Verordening Afvalstoffenheffing incl. de bijbehorende tarieventabel 2023 wordt separaat op 15 december 2022 ter besluitvorming aangeboden aan uw AB.
- 5.3 *Hiermee kunnen eventuele meer- of minderkosten van een lopend jaar per gemeente verrekend worden met de toeslag voor het komende jaar.*
In de business cases zitten enkele onzekerheden, waardoor gedurende het jaar eventuele meer- of minderkosten kunnen ontstaan. Op dit moment rekent de ARN de vervuiling van het inco-materiaal niet door aan Avri. Uit visuele waarnemingen bij de ARN blijkt dat de vervuiling van het inco-materiaal van de Avri-gemeenten niet afwijkt van het aanbod van andere aanbieders. Tevens is de verwachting dat de verwerking van restafval duurder wordt. En het kleine financiële effect van een efficiëntere inco-inzameling is op dit moment moeilijk exact vast te stellen. Tot slot is onbekend of extra communicatie naar bewoners ook daadwerkelijk leidt tot meer ingezamelde tonnen inco-materiaal.
- 5.4 *De toeslag op de afvalstoffenheffing voor de inzameling van incontinentiemateriaal is lager dan in 2022.*
Deze kostenverlaging wordt voornamelijk veroorzaakt door een lagere hoeveelheid ingezameld incontinentiemateriaal en een lagere ledigingsfrequentie. De verlaging van de ledigingsfrequentie heeft niet geleid tot klachten van stankoverlast, wat wel te verwachten was vanwege de warme zomer van 2022. Ook medewerkers van Avri in de overslaghal ervaren weinig stankoverlast. Naar verwachting komt dat omdat het incontinentiemateriaal goed ingepakt in een afgesloten zak in de containers wordt gegooid. En omdat het materiaal snel wordt weggegooid, is het relatief "vers".
- 5.5

Kanttekeningen

Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid.

Een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid betekent dat producenten verantwoordelijk worden voor (het financieren van) de afvalfase van hun producten. Staatssecretaris Heijnen¹ gaat aan de slag met uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) op luier- en incontinentiemateriaal. Dit is noodzakelijk om de keten meer sluitend te krijgen. Als gemeentelijke inzamelaars in dit proces een formele positie krijgen, krijgt Avri mogelijk in de toekomst een inzamelvergoeding voor het inco-materiaal. Dit is vergelijkbaar met de inzamelvergoeding voor pdb. Het is niet bekend wanneer de UPV luier- en incontinentiemateriaal wordt vastgesteld.

Verplichting tot gescheiden inzamelen.

Naar verwachting komt in het nieuwe Circulair Materialen Plan 1² een verplichting voor gemeenten om het inco-materiaal gescheiden in te zamelen en af te voeren. Op dit moment loopt een milieueffectrapportage procedure over de beleidsvorming ten behoeve van het CMP1. Het CMP1 zal naar verwachting vanaf 2025 vigeren.

Tarientabel.

De gemeentelijke besluitvorming over de hoogte van de toeslag op de tarieven afvalstoffenheffing vindt plaats na de besluitvorming van uw bestuur over dit voorstel. Het kan zijn dat uw AB hierover een separaat besluit over de toeslag voor het gescheiden inzamelen van incontinentiemateriaal voorgelegd krijgt.

Verwerkingsinstallatie ARN.

Sinds 2021 is er een luerrecycling installatie bij ARN. Het materiaal wordt gehygeniseerd en gescheiden in kunststoffen en slurry. De kunststoffen worden afgezet als grondstof en de slurry gaat naar de rioolwaterzuivering van het Waterschap Rivierenland. Gebleken is dat de opschaling van de verwerking van de slurry leidt tot verstoringen in het proces van het Waterschap. Daardoor is ARN genoodzaakt op korte termijn een alternatief te vinden. Gelukkig heeft ARN een methode op eigen terrein gevonden. Op korte termijn heeft deze oplossing een iets lagere milieuprestatie maar met de meer structurele oplossing die eraan komt, is dit weer op het oude niveau. Gezien de installatie nog steeds in een innovatiefase is, werken ze aan verbeteringen om het proces van recycling.

Communicatie

Met alle gemeenten is de evaluatie in concept gedeeld en zijn de individuele business cases voorgelegd. De deelnemende gemeenten overwegen om samen met de Avri in te zetten op extra communicatie naar hun bewoners.

Financiën

Aan de gemeenten wordt de inzameling van incontinentiemateriaal aangeboden conform de tarieven uit de bijlagen 2 en 3. De tarieven worden bij de bewoners geïnt via een toeslag op de afvalstoffenheffing.

De business cases (en dus de tarieven) zijn gebaseerd op de cijfers uit de bestuursrapportage. De belangrijkste financiële bevindingen/conclusies:

- De eerdere prognose m.b.t. de tonnages zijn naar beneden bijgesteld;
- Het gescheiden inzamelen van incontinentiemateriaal is ongeveer neutraal voor het basispakket. Enerzijds zijn de opbrengsten van de afvalstoffenheffing lager, maar anderzijds zijn de kosten voor de verwerking van restafval en de inzet die daar voor gepleegd moet worden lager. Door de veelheid aan variabelen is dit moeilijk precies te onderbouwen, maar naarmate de verwerking van restafval duurder wordt en de inzameling van incontinentie efficiënter, zou dit haalbaar moeten zijn.
- Er is uitgegaan van 7 % vervuilingsgraad, mede omdat uit de sorteeranalyses blijkt dat de vervuiling van de inco-container niet groter is als die naast een restafvalcontainer is geplaatst.

Voor een aantal gemeenten zijn op verzoek meerdere varianten van de business cases berekend. Voor Neder-Betuwe zijn twee varianten berekend, met en zonder tarief op de inworp. Voor Buren, West Betuwe en Zaltbommel zijn varianten berekend met meer of minder containers. Voor Zaltbommel is ook een variant berekend met een hoger aantal tonnage, die zal in de tarientabel 2023 worden opgenomen.

¹ [Zie nieuwsbericht NVRD 7 juli 2022](#)

² CMP1, de opvolger van het Landelijk Afvalbeheersplan 3

Uitvoering

Na besluitvorming zal met de deelnemende gemeenten worden overlegd over het intensiveren van de communicatie.

Van de niet deelnemende gemeenten wordt uiterlijk 1 april 2023 een besluit over mogelijke deelname verwacht. Daarna zal gelijk gestart worden met voorbereidingen te weten, locatieplan, inspraak op locaties, communicatie naar bewoners en logistiek. Hierbij zullen de gebruikelijke (inspraak-)procedures worden gevolgd.

Welke gemeenten in 2024 kiezen voor inco-inzameling zal voor de zomer 2023 aan het bestuur worden voorgelegd.

Bijlagen

- 1 Evaluatie incontinentie inzameling
- 2 Businesscases incontinentie bestaande gemeenten
- 3 Businesscases incontinentie nieuwe gemeenten
- 4 Collectieve beheerafspraken